

SPIR – Strategic Platforms for Innovation and Research

1. Indledning

Det Strategiske Forskningsråd (DSF) og Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) har besluttet at gennemføre et pilotprojekt med et koordineret udbud, der sigter på at etablere større og mere langvarige strategiske forsknings- og innovationscentre inden for energi og fødevarer.

Sigtet med pilotprojektet er at etablere en dansk model for at styrke sammenhængen mellem forskning og innovation og skabe en samarbejdsmodel, hvor virksomhederne i højere grad deltager i både planlægning og udførelse af forskning og innovation.

Baggrunden for dette initiativ har været en konstruktiv dialog i efteråret 2009 mellem formændene for DSF og RTI om, hvordan de hollandske erfaringer med Top-Institute – modellen og de amerikanske erfaringer med Citrismodellen kunne anvendes i Danmark. Samarbejdet nævnes også som en mulighed i ministeriets publikation om grøn forskning.

I dette notat beskrives visionen og der gives en introduktion til initiativet. Der henvises i øvrigt til hjemmesiderne www.fi/dsf og www.fi.dk og opslaget, der vil blive offentliggjort primo marts måned.

Vision

Mange virksomheder har flyttet eller vil flytte dele af eller hele deres produktion til udlandet, blandt andet til Asien. Den hårde globale konkurrence er en væsentlig forklaring på udflytningen. En anden forklaring som til dels hænger sammen hermed er behovet for at være tæt på de store afsætningsmarkeder.

Mange virksomheder har hidtil beholdt deres forsknings- og udviklingsaktiviteter i Danmark. Men der spores en tendens til, at virksomhederne på længere sigt i stigende grad vil placere forskning og udvikling sammen med produktion og salg, blandt andet fordi det bliver muligt at få højt kvalificerede forskere mv. i de lande, hvor produktionen placeres, og hvor de har betydelige markedsandele. Det betyder, at der må forventes en tendens til, at vækst i forskning og udvikling placeres på nye markeder.

Samtidig er der en tendens til, at høj forskningsmæssig kvalitet i stigende grad forventes, at blive en afgørende parameter for virksomhedernes valg af, hvilke universiteter de vil samarbejde. Dette stiller store krav til den fremtidige udvikling af både den offentlige og den private forskning og ikke mindst samarbejdet mellem offentlig og privat forskning.

Regeringen har haft det som målsætning, at de offentlige udgifter til forskning og udvikling skal udgøre 1 procent af BNP. Dette mål er nået i 2010. I sammenhæng med dette har regeringen et mål om at de private udgifter til forskning og udvikling skal udgøre mindst 2 procent af BNP. Samtidig finansierer erhvervslivet kun en relativ lille procentdel af universiteternes forskning.

26. januar 2010

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Bredgade 40
1260 København K

Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
Cvr-nr. 1991 8440

Ref. Thomas Midtgaard/
Hanne Haarup Thomsen
Telefon 3395 5277
E-post thmi@fi.dk

Det er derfor en stor udfordring, at styrke erhvervslivets interesse for at samarbejde med universiteterne om forskning, som har stor betydning for erhvervslivet. Samarbejdet skal også være grundlaget for uddannelse af højt kvalificerede kandidater, som har netop de kvalifikationer, som erhvervslivet efterspørger i globaliserings scenariet.

Formålet med DSF's og RTI's koordinerede udbud er at gøre det mere attraktivt for erhvervslivet at deltage i forsknings- og udviklingsaktiviteter sammen med universiteter, GTS og andre innovationsaktører.

Det er intentionen med SPIR- initiativet, at universiteterne skal udvikle et bedre og mere aktivt samarbejde med erhvervslivet, herunder de mange små- og mellemstore virksomheder, og innovationsaktører, så som GTS-institutter mv.

Det skal fx være muligt for nogle virksomheder at deltage i både forsknings- og udviklingsaktiviteterne og for andre fx små og mellemstore virksomheder alene at deltage i de innovationsaktiviteter, der hænger sammen med forskningsaktiviteterne.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Det er intentionen, at pilotprojektet skal blive spiren til en ny agenda for offentlig/privat forskning og innovation, SPIR skal bringe ny dynamik ind i samarbejdsformerne og medvirke til, at der skabes en ny kultur i erhvervslivet og forskningsinstitutionerne. En kultur, hvor flere virksomheder indtænker forskningsinstitutioner som en naturlig samarbejdspart i forbindelse med deres forsknings- og udviklingsaktiviteter, Og en kultur, hvor der er naturligt at kandidater og forskere fra universiteterne samarbejder med erhvervslivet og hvor parterne opsøger hinanden for samme at sætte forskningsdagsordenen.

Rådet for Teknologi og Innovation har gennemført en analyse der viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling og deres værditilvækst. Cirka 50 pct. af dansk erhvervslivs samlede værditilvækst kommer fra de 17 pct. af virksomhederne, som udfører forskning. Danske virksomheder konkurrerer i stigende grad på viden og ny teknologi, og både den offentlige og private sektor øger investeringerne i forskning. Derfor er det afgørende, at nye ideer og opfindelser fra forskningen effektivt finder vej til markedet.

Forpligtende og strategisk samarbejde mellem virksomheder og offentlige forskningsinstitutioner er af afgørende betydning for at vedligeholde og opbygge nye stærke videncenter. Den offentlige og private forskning stimulerer gensidigt hinanden, og denne videncenterudveksling er helt central for Danmarks evne til at gøre det attraktivt for danske virksomheder at placere forskning og udvikling i Danmark og tiltrække internationale investeringer, de dygtigste forskere og i sidste ende for at være først med nye innovative løsninger, der efterspørges globalt.

Der er ikke en lineær vej fra forskning til forretning, men det er en proces, der involverer mange forskellige faser og aktører. Det er en interaktiv proces, hvor forskere, forretningsfolk, konsulenter og investorer spiller sammen og påvirker hinanden på kryds og tværs. Det er derfor essentielt at skabe platforme med både

forskningsinstitutioner og erhvervsliv, hvor der er plads til denne interaktive proces. Forsknings- og innovationscentrene skal derfor også forstås som platforme, hvor allerede eksisterende forskningsresultater kan føres videre i innovationsprojekter. Der er således ikke tale om, at forsknings- og innovationscentrene skal tænkes lineært, så de innovationsprojekter, der sættes i gang skal være et resultat af forskningen fra samme projekt. Forskning og innovation kan således forløbe parallelt. Dette skal også ses i lyset af, at man ikke nødvendigvis på forhånd kan vide om ny forskning vil føre innovationsprojekter med sig.

Kort om pilotforsøget

Hvad kan der søges om

Det koordinerede opslag skabes sammenhæng mellem strategiske forskningscentre og innovationsnetværk.

I strategiske forskningscentre er der fokus på grundlagsskabende og anvendelsesorienteret tværvideenskabelig forskning og på at styrke et tæt samarbejde mellem forskningsinstitutionerne og offentlige og private brugere med inddragelse af internationale forskningsmiljøer. Der gives både støtte til organisering og gennemførelse af forskningsaktiviteter. Se i øvrigt DSF's principnotat for mere information om dette virkemiddel:

<http://www.fi.dk/publikationer/2009/strategisk-forskning-2013-principper-og-virkemidler/strategisk-forskning-2013-principper-og-virkemidler>

Innovationsnetværk er en organisatorisk ramme for videndeling, videnudvikling og matchmaking mellem videninstitutioner, virksomheder og andre relevante aktører inden for et fagligt afgrænset område. Inden for rammerne af Innovationsnetværk er der mulighed for at få støtte til en række forskellige innovationsaktiviteter, herunder konkrete innovationssamarbejdsprojekter (som fx Innovationskonsortier) samt generelle matchmaking- og videnspredningsaktiviteter mv.

Se i øvrigt RTI's retningslinjer for mere information om dette virkemiddel: <http://www.fi.dk/stoette/opslag-stoettemuligheder/2010/opslag-til-innovationsnetvaerk/>

Der bliver lavet ét samlet opslag, hvori ansøger blandt andet redegør for den udfordring forsknings- og innovationsaktiviteterne skal fokusere på at løse og relevansen heraf, samt den potentielle effekt af aktiviteterne. Der vil i vurderingen af ansøgningen blandt andet blive lagt vægt på sammenhængen mellem forskning og innovation i hele projektperioden.

Der vil være en to-faset ansøgningsprocedure. Fase 1 (prækvalifikationen) er en overordnet beskrivelse af ide, relevans og potential effekt. Der vil være frist for indsendelse af prækvalifikationen omkring 1. maj 2010. I den endelig ansøgning skal der være mere udførlig beskrivelse af budget og aktiviteter. Fristen for indsendelse af den endelig ansøgning forventes at blive ultimo september 2010

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Bevillingsstørrelser

Det er ambitionen, at hvert SPIR- initiativ får et volumen på 100 mio. kr. Rådet for Teknologi og Innovation bidrager med ca. 25 mio. kr. til innovationsaktiviteterne med tilhørende medfinansiering på ca. 25 mio. kr. og Det Strategiske Forskningsråd bidrager med ca. 35 mio. kr. med tilhørende medfinansiering. Medfinansieringen kan være i kontanter eller inkind, dvs. i form af timer.

Fagområder

I pilot fasen udbydes SPIR- initiativer inden for områderne energi og fødevarer. Begrundelsen er for det første, at der er innovations- og vækstpotentialer for dansk erhvervsliv herunder tilstedeværelsen af et forsknings- og teknologiorienteret erhvervsliv, der skønnes at være parat til at foretage investeringer i opbygning af fælles forskningsmiljøer og samarbejdsprojekter. For det andet repræsenterer områderne styrkepositioner, hvor der er kapaciteten til at aftage denne type store midler samtidigt med, at der er mulighed for at Danmark kan fastholde og udbygge en international styrkeposition.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

For det tredje har Det Strategiske Forskningsråd bevillinger inden for dette område, som muliggør igangsættelse af pilotprojektet.

Generelt vil der blive lagt stor vægt på tværfaglighed og at ansøgerne bruger en tværvideenskabelig tilgang til problemstillingerne. Der lægges således vægt på, at IKT, hvor det er relevant, indgår som et tværgående tema inden for begge områder og at samfundsvidenskabelige og humanistiske forskningsvinkler inddrages. Her henvises der til den faglige tekst i opslagene, der vil blive offentliggjort i marts måned.

Hvem kan søge

Der vil skulle indsendes én ansøgning. Deltagerne kan være danske og udenlandske forskere, virksomheder, organisationer mv. De deltagende parter skal samarbejde om at lave ansøgningen. Det skal som en væsentlig del af ansøgningen redegøres for, hvordan der både i projektfasen og generelt i hele projektperioden skabes en reel integration af forskningsaktiviteterne i de strategiske forskningscenter og innovationsaktiviteterne i innovationsnetværkene.

Tidsplan for pilotopslag i 2010 – hvornår kan der søges

Nedenfor er angivet en overordnet tidsplan for pilotopslaget i 2010.

Marts 2010:	Koordineret opslag offentliggøres
Juni 2010	RTI og DSF's programkomiteer afgør fase 1 (prækvalifikation)
September 2010	Ansøgningsfrist for fase 2-ansøgninger
Nov-dec. 2010:	RTI og DSF's programkomiteer uddeler bevillinger

Hvem afgør, hvem der bliver tildelt bevillinger

Det Strategiske Forskningsråds programkomité for Bæredygtig Energi og Miljø og RTI afgør, hvem der får bevilling inden for energiområdet. Forskningsdelen vurderes af Det Strategiske Forskningsråd og innovationsdelen vurderes af Rådet for Teknologi og Innovation. Det vil indgå som en væsentlig del af vurderingen, at der skabes en reel sammenhæng mellem forskningsdelen og innovationsdelen.

Beslutningen om bevillingen til SPIR inden for fødevarer træffes af Det Strategiske Forskningsråds programkomité for Sundhed, Fødevarer og Velfærd og RTI på tilsvarende måde.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen